

**МАТЕРІАЛЬНІСТЬ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ІМІТАЦІЇ ЧАСУ:
ПРОЕКТУВАННЯ ПАЛІТУРКИ ТА ВИБІР ФАКТУР
ДЛЯ КНИГИ У СТИЛІ СТАРОВИННОГО ТРАВНИКА**

Сбітнєва Д.О.

e-mail: daria.sbitnieva@nure.ua

Науковий керівник – ст. викл. Ольховська В.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. МІРЕС
м. Харків, Україна

This paper examines the physical and technological aspects of designing a book in the style of an ancient herbal. It explores materials and printing techniques used to mimic the aging process, focusing on paper density, cover textures, and color reproduction. By synthesizing modern softcover technologies with vintage aesthetics, the research demonstrates how to create a tangible “historical” artifact that evokes the atmosphere of centuries-old botanical manuscripts.

У проекті «The Grand Herbarium» категорія матеріальності посідає центральне місце, оскільки саме через фізичні властивості книги передається відчуття справжності та історичної глибини. Під час розробки дизайну книга розглядається не лише як візуальна композиція, а як складний об’єкт, де вибір паперу, технологія друку та конструкція обкладинки безпосередньо впливають на сприйняття читачем авторського задуму. Метою проекту є використання сучасних поліграфічних технологій для створення видання, яке за своїми тактильними та візуальними характеристиками наближається до аптекарських травників минулих століть. Враховуючи, що видання має обсяг 40 сторінок, особливу увагу приділено тому, щоб кожен розворот був насичений текстурами, але водночас не створював візуального перевантаження та відповідав стриманій кольоровій гамі.

Фундаментом проекту став ретельний підбір паперу для внутрішнього блоку. У проекті відмовлено від використання стандартного білого паперу, оскільки його стерильність суперечить ідеї старовини. Передбачено використання дизайнерського паперу підвищеної щільності (170–200 г/м²) з легким відтінком слонової кістки або природного бежу. Така щільність обрана для надання 40-сторінковому виданню необхідної фізичної вагомості та жорсткості, що імітує пергаментні аркуші або щільний папір ручного черпання. Фактура обраного паперу має мікрорельєф, який створює природні світлотіні на поверхні сторінки та гармонійно взаємодіє з цифровими текстами зістарювання.

Особливу увагу приділено обкладинці, яка є першим етапом тактильного контакту з книгою. Незважаючи на те, що видання має м’яку обкладинку, їй надано вигляду антикварної палітурки. Для цього використано щільний целюлозний картон, який після друку піддається матовій ламіна-

ції типу «Soft Touch». Такий підхід дозволяє досягти оксамитового ефекту, що візуально та тактильно нагадує вичинену шкіру. Темно-зелений колір тла обкладинки у поєднанні з цією фактурою створює відчуття глибини. Золота декоративна рамка та заголовки у друкованому варіанті імітують витончене золоте тиснення. Завдяки високій якості кольорового друку відтворено навіть мікротріщини та потертості на «золоті», що підсилює ефект автентичності та надає обкладинці вигляду речі, що пройшла крізь десятиліття.

Технологія кольорового друку в проекті виконує функцію інструмента «технологічного старіння». Повноколірний друк використано для точного відтворення складних градієнтів охри, сепії та коричневих відтінків, створених у середовищі Photoshop. Кожна з 40 сторінок має індивідуальну карту плям, розводів та «лисячих плям», інтегрованих у макет. Використання кольорового друку на тонованому папері дозволяє досягти ефекту глибини зображення: фарба ніби просочує волокна паперу, що характерно для старовинних відбитків. Це особливо помітно на ботанічних ілюстраціях, виконаних у стриманих тонах сепії. Відмова від глибокого чорного кольору на користь темних коричневих відтінків дозволяє імітувати натуральні пігменти та залізо-дубильні чорнила, що з часом змінюють свій тон.

Конструкція травника передбачає клейове безшвейне скріплення, що для обсягу у 40 сторінок є оптимальним та сучасним рішенням. Наявність невеликого корінця дозволяє розмістити на ньому лаконічну назву, що додає виданню вигляду повноцінної книги, а не брошури. Кожен технічний параметр – від вибору щільності паперу до типу ламінації обкладинки – спрямований на підтримку загальної естетичної концепції «The Grand Herbarium». Проект демонструє можливості проектування не лише візуального ряду, а й повноцінного об'єкта матеріальної культури, де кожна деталь працює на формування цілісного історичного образу.

Список використаних джерел:

1. Шпак В. І. Поліграфія: книга редактора. Київ: Експрес-об'ява, 2012. 160 с.
2. Запаско Я. П. Ошатність української книжки. Київ: Мистецтво, 1971. 228 с.
3. Biodiversity Heritage Library (BHL). URL: <https://www.biodiversitylibrary.org/> (дата звернення: 09.03.2026).